

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارائه دهنده درس: طب ایرانی
عنوان درس: قرائت، تفسیر و تصحیح متون فارسی پزشکی
کد درس: ۳۰۹۱۰۶۰
نوع و تعداد واحد:^۱ ۳ (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی) - ۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی
نام مسؤل درس: دکتر میثم شیرزاد
مدرس/ مدرسین: دکتر میثم شیرزاد - دکتر فاطمه نجات‌بخش - دکتر ملیحه تبراوی - دکتر علیرضا عباسیان - دکتر لیلا شیربیگی - دکتر حسین رضایی زاده - دکتر ابراهیم خادم - دکتر مهدی علیزاده
پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد
رشته و مقطع تحصیلی: طب ایرانی - دکترای تخصصی (Ph.D)
کلاس شماره ۱ طبقه اول
روز و ساعت: سه‌شنبه‌ها و چهارشنبه‌ها ۸-۱۲

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار
رشته تخصصی: طب ایرانی
محل کار: دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
تلفن تماس: ۰۹۱۲۳۱۷۱۴۸۱
نشانی پست الکترونیک: shirzad@tums.ac.ir-shirzadmd@gmail.com

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری - عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

۱- بخش نظری:

- آموزش اصطلاحات طبی موجود در متون منتخب و تفسیر آنها
- آموزش نحوه تصحیح و بازنویسی متون پزشکی
- آموزش قرائت متون منتخب طبی فارسی مربوط به قرون و مناطق مختلف از کتب ذخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطیبیه، خلاصه التجارب، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، الابنیه عن حقائق الادویه، طب یوسفی، میزان الطب، مطلب السؤال تنکابنی، اکسیر اعظم، مجربات اکبری، قرابادین قادری، مفرح القلوب، هدایه المتعلمین، رگ شناسی بوعلی، تقویم الصحه، رساله برء الساعه، تسهیل العلاج، قرابادین صالحی، تنسوخ نامه، اختیارات بدیعی، خفی علائی، کفایه منصور، دفع مضار الکلیه، الفاظ الادویه، قرابادین ذکایی، حفظ الصحه ناصری، مجربات اکبری، تشریح منصور، طب یوسفی، خلاصه الحکمه، معالجات عقیلی، خزائن الملوک، فوائد الطفییه، طب اکبری، حفظ صحت ناصر الحکماء، لب العلاج، تحفه خانی، میزان الادویه، قرابادین قادری، قرابادین اعظم، قرابادین شفایی، رساله افیونییه، مقام الرشیق لمنکری طب العتیق، مخزن الادویه، تفریح القلوب، رساله غیائیه

۲- بخش عملی:

- تمرین قرائت بخش‌های مختلف از کتب طبی
- مراجعه به کتابخانه‌های تخصصی متون خطی و طی مراحل زیر:
  - ۱- تهیه فایل الکترونیک نسخ مختلف از کتاب مورد نظر
  - ۲- تهیه و ارایه پرینت از صفحات شناسنامه و آغاز و انجام کتاب
  - ۳- تصحیح و بازنویسی از میان نسخ موجود

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

فراهم کردن زمینه استفاده آسان از متون طبی قدیم با کسب مهارت در خواندن متن، تفسیر عبارات و آشنایی گسترده با کلمات و اصطلاحات متداول و نیز یافتن توانایی مقابله متون قدیمی و تصحیح آنها

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

الف- حیطة دانشی:

- ۱- آشنایی با شیوه نگارش و خط متون مختلف فارسی قرون مختلف طبی از قرن ۴ تا ۱۴
- ۲- فراگیری اصطلاحات شایع و مهم طبی در حوزه مبانی طب، مفردات و معالجات
- ۳- آشنایی با روش تصحیح متون طبی

ب- حیطة مهارتی:

- ۱- تقویت مهارت دانشجو در استنباط محتوا از متون کهن پارسی
- ۲- به دست آوردن مهارت نسخه خوانی و تطبیق نسخ گوناگون از یک کتاب
- ۳- کسب مهارت تصحیح متون پارسی به شیوه کلاسیک

ج - حیطة نگرشی (عاطفی):

- ۱- کسب دیدگاه دقیق متون پژوهشی و درک اهمیت توجه به اصالت و درستی نسخ
- ۲- ایجاد نگاه نقادانه در مطالعه متون تصحیح شده
- ۳- کسب انگیزه کافی در مراجعه به متون دست اول و عدم بسنده به تصحیحات گوناگون با درستی و کیفیت متفاوت

رویکرد آموزشی^۱:

مجازی ^۲	✓ حضوری	✓ ترکیبی ^۳

روش‌های یاددهی - یادگیری زیر به عنوان نمونه معرفی شده‌اند:

- کلاس وارونه
  - یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
  - یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (اسلایدهای صوت دار و بارگذاری در نوید و برگزاری کلاس حضوری جهت رفع اشکال)
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
  - یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

---

1. Educational Approach
 2. Virtual Approach
 3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم آموزشی:

نام مدرس / مدرسین	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	روش تدریس	عنوان مبحث	تاریخ	ردیف
دکتر شیرزاد	فعالیت کارگاهی به صورت فراگیری واژگان و عبارات دشوار- تمرین متن خوانی و متن پژوهشی و استخراج محتوا از متون کهن پارسی	کلاس حضوری	بیان اهداف و روش کار - خلاصه الحکمه (۱) - ابنیه (۱)	۱۴۰۱/۰۶/۲۲	۱
دکتر تهرایی		کلاس حضوری	میزان الطب- مفرح القلوب قرابادین قادری- مجربات اکبری	۱۴۰۱/۰۶/۲۹	۲
دکتر خادم		کلاس حضوری	خلاصه التجارب- معالجات عقیلی خزائن الملوک	۱۴۰۱/۰۷/۱۲	۳
دکتر رضایی زاده		کلاس حضوری	اغراض الطبیہ- قرابادین ذکابی حفظ الصحه ناصری- مجربات اکبری	۱۴۰۱/۰۷/۱۹	۴
دکتر شیربیگی		کلاس حضوری	تحفه المؤمنین فوائد الطفیه- طب اکبری- حفظ صحت	۱۴۰۱/۰۷/۲۶	۵
دکتر تهرایی		کلاس حضوری	تشریح منصوری- طب یوسفی خلاصه الحکمه (۲)	۱۴۰۱/۰۸/۰۳	۶
دکتر شیرزاد		کلاس حضوری	خفی علائی- تنسوخ نامه اختیارات بدیعی (۱) - قرابادین صالحی	۱۴۰۱/۰۸/۱۰	۷
دکتر نجات بخش		کلاس حضوری	لب العلاج- ذخیره خوارزمشاهی (۲)	۱۴۰۱/۰۸/۱۷	۸
دکتر نجات بخش		کلاس حضوری	ذخیره خوارزمشاهی (۱) اکسیر اعظم	۱۴۰۱/۰۸/۲۴	۹
دکتر تهرایی		کلاس حضوری	تحفه خانی- اختیارات بدیعی (۲) میزان الأدویه- قرابادین قادری	۱۴۰۱/۰۹/۰۱	۱۰
دکتر علیزاده		کلاس حضوری	رساله دلائل النبض شرح رساله حفظ الصحه پورسینا- قرابادین اعظم	۱۴۰۱/۰۹/۰۸	۱۱
دکتر عباسیان		کلاس حضوری	کفایه منصوری- دفع مضارالکلیه- الفاظ الأدویه	۱۴۰۱/۰۹/۱۵	۱۲

دکتر علیزاده	کلاس حضوری	ابنیه (۲) - رگ شناسی بوعلی تقویم الصحه رساله براء الساعه - تسهیل العلاج	۱۴۰۱/۰۹/۲۲	۱۳
دکتر شیربیگی	کلاس حضوری	هدایه المتعلمین - دانشنامه میسری تریاق کبیر - مطلب السؤال	۱۴۰۱/۰۹/۲۹	۱۴
دکتر رضایی زاده	کلاس حضوری	مقامع الرشیق لمنکری طب العتیق مخزن الأدویه	۱۴۰۱/۱۰/۱۳	۱۵
دکتر شیربیگی	کلاس حضوری	قربادین شفایی - اغراض الطبیہ رساله افیونیہ	۱۴۰۱/۱۰/۲۰	۱۶
دکتر شیرزاد	کلاس حضوری	تفریح القلوب - رساله غیائیہ	۱۴۰۱/۱۰/۲۷	۱۷

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

حضور منظم در کلاس درس، مشارکت فعال در تمرین کلاسی، انجام تکالیف و تمرینات در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده، مشارکت در پرسش و پاسخ‌های کلاسی

روش ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی دانشجو شامل ارزیابی تکوینی و ارزشیابی تراکمی یا پایانی است.

ارزشیابی تکوینی: ارزشیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با فعالیت‌های فردی و گروهی در کلاس (۲ نمره)، حضور

منظم در کلاس (۲ نمره)، کار عملی، تهیه نسخه خطی مناسب و تصحیح آن (۴ نمره)

ارزشیابی تراکمی یا پایانی: ارزشیابی دانشجو در پایان دوره شامل آزمون کتبی چهارگزینه ای یا تشریحی یا مختلط

(۱۲ نمره)

سایر تذکرهای مهم: حد نصاب قبولی فراگیران در این درس نمره ۱۴ می‌باشد.

منابع:

(۱) ناصری، محسن، درس‌نامه متون پارسی طب سنتی ایران، تهران: انتشارات طب سنتی ایران، ۱۳۹۴

(۲) منابع متعدد شامل نسخ خطی، چاپ سنگی یا تصحیح شده که در قالب فایل الکترونیک جهت مطالعه در کلاس در اختیار

دانشجویان قرار می‌گیرد.

چک لیست ارزیابی طرح دوره							
چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها			معیارهای ارزیابی	آیتم	نام درس	رشته مقطع	گروه
توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح	نیازمند اصلاح	قابل قبول					
			به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی ارایه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسؤل درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و هم‌زمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.	اطلاعات درس			
			اطلاعات مسؤل درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.	اطلاعات مسؤل درس			
			بخش‌های مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.	توصیف کلی درس			
			اهداف کلی / محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند..	اهداف کلی / محورهای توانمندی			
			اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند	اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی			
			روش‌های یاددهی و یادگیری درج شده‌اند	روش‌های یاددهی - یادگیری			
			جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.	تقویم درس			
			وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجو			
			نحوه ارزیابی دانشجو با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجو، درج شده است..	نحوه ارزیابی دانشجو			
			کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			